

Estefánné Varga Magdolna – Magyar István

Eszterházy Károly Főiskola
estefan@ektf.hu; magyi@ektf.hu

A MESTERTANÁRKÉPZÉS GYAKORLATAINAK HÁLÓZATI TÁMOGATÁSA

A közelmúlt korszerűsítési folyamata több új elemmel gazdagította a hazai tanárképzést. Egyrészt egységes – mester – szintre emelte, másrészt kompetencia alapúvá, gyakorlatorientálttá tette. Ennek megfelelően a tanárképzést folytató felsőoktatási intézmények – köztük az Eszterházy Károly Főiskola – számára az elmúlt időszak legnagyobb kihívása az új típusú tanári mesterszak programjának kialakítása, akkreditálása, a képzés elindítása volt. A képzés megvalósítása számtalan tartalmi, szervezeti és eljárásbeli kérdést vetett fel, amelyek megválaszolása jelentős kutató és fejlesztő munkát feltételez. Intézményünk ez irányú tevékenységét a „*Regionális Pedagógiai Kutató- és Szolgáltató Központ kialakítása pedagógusképző intézmények együttműködésére*” című TAMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0002 projekt segítette.

A projekt célja, feladatai: a pedagógusképzéshez kapcsolódó komplex felsőoktatási tartalmak és programok, kutatási módszerek kifejlesztése, bevezetése a pedagógusképzés területén, valamint az ehhez kapcsolódó magas színvonalú szakmai szolgáltatások biztosítása. A pályázat megvalósítása során az egész életen át tartó tanulás teljesítésére való kompetencia alapú oktatást biztosító pedagógusképző intézmények regionális kutató és szolgáltató központjának kialakítása, a központ személyi és infrastrukturális feltételeinek megteremtése. A regionális központok közötti együttműködés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeinek kialakítása.

Szakmai megvalósítók:

- Eszterházy Károly Főiskola – Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar.
- Miskolci Egyetem – Bölcsészettudományi Kar és Comenius Tanítóképző Főiskolai Kar.
- Digitális Pedagógiai-szakmai Szolgáltató Intézet.

A pályázatban vállalt feladatokat 15 alprojekt keretében valósította meg a konzorcium, melyből több konkrétan a gyakorlati képzéssel volt kapcsolatos. Többek között a pályázatnak is köszönhető, hogy ma, több, a mestertanárképzést segítő elektronikus rendszer is működik az Eszterházy Károly Főiskolán. Regionális Hálózati Pedagógiai Tudásmegosztó Fórum (epednet.ektf.hu), Mestertanár Videoportál (mestertanarvp.ektf.hu), Elektronikus portfólió (eportfolio.ektf.hu), Hálózat a Tanár Gyakorlati Képzésért (htgyk.hu). A továbbiakban ez utóbbi kialakításának folyamatát, kérdéseit kívánjuk bemutatni.

Az új típusú, mesterszintű tanárképzés megvalósításának kérdéseit a 26/2008. (VIII. 15.) OKM rendelet 4. számú melléklete: a 15/2006. (IV.3.) OM rendelet módosítása szabályozza.

A képzés új eleme a komplex tanári kompetenciák fejlesztését szolgáló *összefüggő, egyéni szakmai gyakorlat*. E gyakorlat a képzés zárásaként, egy féléven keresztül, közoktatási intézményben, felnőtt képző intézményben, megbízott vezetőtanár és tanárképző szakember irányítása mellett zajlik.

A gyakorlat célja:

- az iskola társadalmi, és jogszabályi környezetének megismerése;
- szakszolgálatok és szakmai szolgáltató intézmények feladatainak megismerése;
- az iskola komplex oktatási-nevelési feladatrendszerének megismerése;
- a szaktárgyak tanítása, a tanári kompetenciák fejlesztése;

A gyakorlat során a hallgatók által elvégzendő feladatok, tevékenységek:

- A hallgató a félév elején kezdi a gyakorlatot.
- Megismeri az intézmény tevékenységrendszerét, dokumentumait, szokásait, hagyományait, rendjét. A tanulók sajátosságait.
- Részt vesz a félév előkészítésében.
- Hospitál a megbízott vezetőtanár óráin, feljegyzéseket, megfigyelési jegyzőkönyveket készít.
- Előre meghatározott „fix” osztályokban tanít, heti 2–5 órát, a megbízott vezetőtanár által jóváhagyott óravázlatok alapján.
- A tanítási napok végén a tapasztalatokat megbeszéli a megbízott vezetőtanárral.
- A megbízott vezetőtanár irányításával tanórán kívüli tevékenységeken vesz részt a helyi sajátosságoknak megfelelően. (Kötelezően választandó, szabadon választható tevékenységek)
- Iskolán kívüli tevékenység során megismerkedik az iskola legfontosabb partnereivel (Pedagógiai Intézetek, Szakértői Bizottságok, Nevelési Tanácsadók stb. ...)
- A félév során három alkalommal tanárképző szakember irányításával blokk-szemináriumon vesz részt.
- A hallgató a gyakorlat során tapasztalatait szakszerűen dokumentálja (portfólió).
- A félév végén a tanárképző szakember(ek) és a megbízott vezetőtanár közösen értékeli a hallgató tevékenységét.

A gyakorlat szereplői:

- a tanárjelölt;
- az összefüggő szakmai gyakorlat lebonyolítására alkalmas partneriskola;
- a gyakorlatvezető mentor a partneriskolában;
- és a gyakorlatvezető oktató, aki a képzőhely részéről a koordinálásért felelős.

Szervezési szempontból a legnagyobb kihívást ez a gyakorlat jelenti, hiszen sem időtartamában, sem tartalmában, összetettségében nem került sor ilyen gyakorlatra az elmúlt évtizedekben. A rendelet szerint ezt a gyakorlatot csak a képző felsőoktatási intézmény által akkreditált intézményben végezheti a hallgató. A pályázat keretében nyolc régiós központ alakította ki a saját partneriskolai intézmény hálózatát. Az Észak-magyarországi Régióban, a három megye Pedagógiai Intézetének közreműködésével, a menet közben alakuló referencia iskolahálózatot is szem előtt tartva alakítottuk ki partneriskolai hálózatunkat.

Fentiekből az is kitűnik, hogy a mestertanárképzés gyakorlatainak sikeres megvalósítása rendkívül összetett feladat. A megvalósítás egyik kiemelt kérdése a fogadó intézmények országos hálózatának kialakítása, valamint a gyakorlatra jelentkező hallgatók és a fogadó intézmények összehangolása.

A TAMOP pályázat segítségével lehetőség nyílt egy, a gyakorlatok szervezését segítő országos informatikai rendszer kialakítására. A gyakorlatra jelentkező hallgatók és a fogadó intézmények párosítására alkalmas országos informatikai rendszer kiépítését a pályázat keretén belül konzorciumi partnerünkkel, a Digitális Pedagógiai-Szakmai Szolgáltató Intézettel végeztük.

Hálózat a Tanár Gyakorlati Képzésért

Mi is ez? A gyakorlaton lévő hallgatók, a gyakorlatot biztosító közoktatási intézmények és a felsőoktatási intézmények közötti kapcsolatot biztosító elektronikus adatbázis. Célja a hallgatók tanítási gyakorlatra való jelentkezésének leegyszerűsítése és követése.

A közoktatási gyakorlóléhelyek elosztásáért felelős weboldalt a <http://www.htgyk.hu> címen lehet elérni. A rendszer fő funkciója, hogy lehetővé tegye a felsőoktatási intézmények számára, hogy a régiójukban lévő akkreditált közoktatási intézményeket (gyakorlóléhelyeket), továbbá a tanítási gyakorlatot végző hallgatók listáját feltöltsék a felületre, és a hallgatók ezen felületre belépve választhassanak az akkreditált gyakorlóléhelyek közül.

The screenshot shows the login page of the 'Hálózat a Tanár Gyakorlati Képzésért' website. The page has a yellow header with the title and logos for 'Új Magyarország Fejlesztési Terv' and the European Union. A left sidebar contains a 'Menü' section with links to 'Kezdőlap', 'Bejelentkezés', and 'Partner intézmények'. The main content area is titled 'Bejelentkezés' and contains a form with the following elements: a prompt 'Kérem adja meg a felhasználónevét és a jelszavát!', a text input field for 'Felhasználónév:', a text input field for 'Jelszó:', and a yellow 'Bejelentkezés' button. At the bottom left, there is a copyright notice: 'Copyright © <http://www.htgyk.hu>, 2010'.

A résztvevők és feladatuk a rendszerben

- felsőoktatási intézmény munkatársa
 - felviszi a partnerintézményeket, az ott tanítható szakokat és mentorokat;
 - felviszi a hallgatókat;
 - a jelentkezési időszak lezárása után „listázza” a hallgatók jelentkezését;
- partnerintézmény (gyakorlóléhely) oktatója, mentor;
 - az „üzenőfalón” keresztül üzenhet a hallgatóknak;
- hallgató;
 - jelentkezik valamelyik gyakorlóléhelyre.

Az egyik legfontosabb funkció, a partnerintézmények felvitelére szolgáló űrlap. A partnerintézménnyel kapcsolatban a következő adatok szerepelnek:

- rövidnév;

- név;
- OM azonosító;
- régió, megye;
- irányítószám, település, cím;
- e-mail, URL, telefon;
- férőhely.

Menu

- ▶ Kezdőlap
- ▶ Profil
- ▶ Üzenetek
- ▶ Kijelentkezés

PSZK

- ▶ Sűgő
- ▶ Adatok szerkesztése
- ▶ Fallújság
- ▶ Felsőökt. intézmények
Új intézmény
- ▶ Partner intézmények
Új intézmény

Felsőoktatás

- ▶ Sűgő
- ▶ Adatok szerkesztése
- ▶ Fallújság
- ▶ PSZK
- ▶ Tanárjelöltek listája

EKF Tanárképzési és Tudástechnológiai Kar Regionális Pedagógiai Kutatóközpont - Partner intézmények

	Rövid név	Név	
Szerkeszt	SAGIM	Ságvári Endre Gimnázium	Töröl
Szerkeszt	ESZEG	Szilágyi Erzsébet Gimnázium	Töröl
Szerkeszt	CEREOISK	Id. Szabó István Általános Iskola Óvoda és Körzeti Könyvtár	Töröl
Szerkeszt	GAGARINSTARJAN	Salgótarjáni Központi Általános Iskola és Diákotthon	Töröl
Szerkeszt	BOLYAISTARJAN	Bolyai János Gimnázium és Szakközépiskola	Töröl
Szerkeszt	MADACHSTARJAN	Madách Imre Gimnázium és Szakközépiskola	Töröl
Szerkeszt	TANCICSSTARJAN	Táncsics Mihály Közgazdasági, Ügyviteli, Kereskedelmi és Vendéglátó-ipari Szakközépiskola és Szakiskola	Töröl
Szerkeszt	RFSZJKI	II. Rákóczi Ferenc Bölcsőde, Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola	Töröl
Szerkeszt	VACIMBTER	Váci Mihály Gimnázium	Töröl
Szerkeszt	MIKSZATHPASZTO	Mikszáth Kálmán Gimnázium, Postaforgalmi Szakközépiskola és Kollégium	Töröl
Szerkeszt	BGYDOZSAISK	Kiss Árpád Általános Iskola Dózsa György Tagiskola	Töröl
Szerkeszt	BALASSIBGY	Balassi Bálint Gimnázium	Töröl
Szerkeszt	DOBOEGER	Dobó István Gimnázium	Töröl
Szerkeszt	KOSSUTHZSUZA	Kossuth Zsuzsa Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium	Töröl
Szerkeszt	BALASSIEGER	Felsővárosi Általános Iskola és Előkészítő Szakiskola Balassi Bálint Tagiskola	Töröl
Szerkeszt	PASZTORVOLGYI	Pásztortölgyi Általános Iskola és Gimnázium	Töröl
Szerkeszt	KEMENYEGER	Dr. Kemény Ferenc Általános iskola	Töröl
Szerkeszt	FELSOVAROSI	Felsővárosi Általános Iskola	Töröl
Szerkeszt	EKSZI	Andrássy György Közgazdasági Szakközépiskola	Töröl
Szerkeszt	BAJZAGIM	Hatvani Középiskola Bajza József Gimnázium és Szakközépiskola	Töröl
Szerkeszt	SZALAPARTIEGER	Szalaparti Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Szakiskola Diákotthon	Töröl
Szerkeszt	TFG	Tokaji Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	Töröl

A hallgatókat a tanárjelöltek listája részben lehet rögzíteni. A hallgatóra egy sor vonatkozik, a sorban a következő adatokat kell megadni:

- felhasználónév (ezzel tudnak majd belépni);
- jelszó;
- név;
- e-mail.

Az EKF-en teszteltük az országos informatikai rendszert, az adatok feltöltésre kerültek. Kidolgozásra került a kapcsolattartás eljárásrendje és elkészült egy hallgatói adatbázis. Elkészült 25 db blokkszemináriumi tematika és a bázisintézmények, az intézményi szereplők, a hallgatók, valamint az összefüggő gyakorlat iskolán kívüli gyakorlatvezetőinek felkészítése megtörtént. A képzésekhez tematikák készültek.

Első konkrét eredményként elmondhatjuk, hogy a 2011/12 tanév I. félévében összefüggő gyakorlatát teljesítő valamennyi 5. féléves hallgatónk az adatbázis segítségével talált gyakorló intézményt.

Irodalom:

Falus Iván – Kimmel Magdolna: Portfólió Gondolat Kiadói Kör, Budapest, 2003.

Ajánlás a tanári mesterszak összefüggő szakmai gyakorlati félévének tartalmára OM Budapest, 2009. szeptember 30.

Estefánné Varga Magdolna (szerk.): Megújuló tananyagtartalmak a kompetencia alapú tanárképzésben EKF Eger, 2011

26/2008. (VIII.15) OKM rendelettel módosított 15/2006. (IV. 3.) OM rendelet az alap- és mesterképzési szakok képzési és kimeneti követelményeiről